O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI, CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”
O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor
A.A.Elmurodov
2024 yil “22” 08

BUXGALTERIYA HISOBIGA KIRISH

FANI BO‘YICHA

SILLABUSI

(Sirtqi ta’lim 2-bosqich talabalari uchun)

Bilim sohasi:	400000	-	Biznes, boshqaruv va huquq
Ta’lim sohasi:	410000	-	Biznes va boshqaruv
Ta’lim yo‘nalishi:	60410100	-	Buxgalteriya hisobi va audit (qishloq xo‘jaligida)

Samarqand – 2024

Modul / FAN SILLABUSI
Iqtisodiyot fakulteti
60410100 – Buxgalteriya hisobi va audit (qishloq xo'jaligida) ta'lim yo'nalishi

Fan nomi:	Buxgalteriya hisobiga kirish
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	BUXHKB1212
Yil:	2024-2025
Semestr:	3
Ta'lim shakli:	Sirtqi ta'lim
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	360
Ma'ruza	16
Amaliy mashg'ulotlar	40
Laboratoriya mashg'ulotlari	–
Seminar	
Mustaqil ta'lim	304
Kredit miqdori:	12
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	Talabalarda xo'jalik hisobining turlari, buxgalteriya hisobining xo'jalik yurituvchi subyektlarning pul ifodasida aks ettiriladigan xo'jalik mablag'lari va ularning kelib chiqish manbalari, ularning xo'jalik yuritish jarayonidagi harakati, xo'jalik muomalalarini hisobga olish, ularni hujjatlashtirish va umumlashtirish, buxgalteriya hisobini tashkil qilish bo'yicha yo'nalish profiliga mos bilim, ko'nikma va malaka shakllantirishdir.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	Buxgalteriya hisobi nazariyasi
2.	Boshqaruv hisobiga kirish
3.	Biznesda buxgalteriya hisobi

Ta'lim natijalari (TN)	
	Bilimlar jihatidan:
TN1	Buxgalteriya hisobining predmeti va metodi, obyektlari va subyektlari, funksiyalari va tamoyillari, buxgalteriya hisobi metodi elementlari haqida

baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yol qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Fan o'qituvchisi haqida ma'lumot

Mualliflar:	**Alikulov A.I.** – "Iqtisodiyot va buxgalteriya hisobi" kafedrasi professori, i.f.d. **Eshmuradov U.** – "Iqtisodiyot va buxgalteriya hisobi" kafedrasi katta o'qituvchisi.
E-mail:	dilnab@mail.ru
Tashkilot:	Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti "Iqtisodiyot va buxgalteriya hisobi" kafedrasi
Taqrizchilar:	1. Toshnazarov S. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti "Buxgalteriya hisobi" kafedrasi mudiri, i.f.d., professor 2. Mardonov M. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti Samarqand filiali "Buxgalteriya hisobi va statistika" kafedrasi mudiri i.f.b.f.d. (PhD), dotsent

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashning 2024 yil 29.08 1 sonli yig'ilishi bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus "Iqtisodiyot va buxgalteriya hisobi" kafedrasining 2024 yil 26.08 1 sonli yig'ilishi bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i	R. Ro'ziqulov
Fakultet dekani	A.Alikulov
Kafedra mudiri	U.Eshmuradov
Tuzuvchilar	A.Alikulov U.Eshmuradov

	–M: ИНФРА-М, 2010
11.	Urazov K.B., Po‘latov M.E. Buxgalteriya hisobi. Darslik. –Toshkent: “Innovatsion rivojlanish nashriyot matbaa uyi”, 2020
12.	Хасанов Б.А., Хашимов А.А. ва бошқ. Бухгалтерия ҳисоби. Darslik. –T.: “Иқтисодиёт дунёси”, 2021.
13.	Xaydarova N.A. Buxgalteriya hisobiga kirish. O‘quv qo‘llanma. –T.: “Fan va texnologiya”, 2022.

Talabaning fan bo‘yicha o‘zlashtirish ko‘rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to‘liq yorita olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo‘l qo‘ymasa;
- fan bo‘yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo‘lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo‘nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo‘lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to‘liq va aniq bajargan bo‘lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me’yoriy-huquqiy hujjatlarni to‘liq o‘zlashtirgan bo‘lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo‘yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo‘lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa;

b) 4 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo‘l qo‘ymasa;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushingan bo‘lsa;
- fan bo‘yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o‘quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo‘yicha berilgan savollarga to‘g‘ri javob bera olsa;
- fan bo‘yicha konspektini puxta shakllantirgan bo‘lsa;
- fan bo‘yicha mustaqil topshiriqlarni to‘liq bajargan bo‘lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa meъyoriy xujjatlarni o‘zlashtirgan bo‘lsa.

d) 3 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bolsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo‘l qo‘yilsa;
- bayon qilish ravon bo‘lmasa;
- fan bo‘yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo‘yicha matn puxta shakllantirilmagan bo‘lsa.

e) quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baxo bilan

	bilimga ega bo‘lishlari kerak;
TN2	Xo‘jalik mablag‘lari va ularning tashkil topish manbalari, biznes jarayonlari hisobi, buxgalteriya hisobi registrlari va shakllari, buxgalteriya hisoboti tuza olishi;
TN3	Xo‘jalik operatsiyalarini qayd etish va hisob registrlarida aks ettirish tartibi hamda moliyaviy hisobot ko‘rsatkichlari to‘g‘risida bilimga ega bo‘lishlari kerak;
TN4	Boshqaruv qarorlarini qabul qilish uchun buxgalteriya hisobi va hisobot ma’lumotlarni qayta ishlashni bilishlari lozim;
	Ko‘nikmalar jihatidan:
TN5	Buxgalteriya balansini tuzish, joriy buxgalteriya hisobi ma’lumotlarini umumlashtirish, inventarizatsiya o‘tkazish va natijasini rasmiylashtirishni biladi;
TN6	Buxgalteriyada ishni tashkil qilish, xo‘jalik operatsiyalarini hujjatlashtirish, asosiy xo‘jalik jarayonlarini hisobga olishni biladi;
TN7	Buxgalteriya hisobi va hisobotini tashkil etish, moliyaviy hisobot shakllarini tuzish va taqdim etish biladi.
TN8	Buxgalteriya balansini tuzish, joriy buxgalteriya hisobi ma’lumotlarini umumlashtirish, inventarizatsiya o‘tkazish va natijasini rasmiylashtirishni biladi.

Fan mazmuni

Mashg‘ulotlar shakli: ma’ruza (M)

M1	Buxgalteriya hisobi va hisobotini tashkil etish
M2	Xo‘jalik hisobining mohiyati va ahamiyati
M3	Buxgalteriya hisobiga kirish fanining predmeti va obyektlari
M4	Buxgalteriya balansi, uning tuzilishi va undagi o‘zgarishlar
M5	Buxgalteriya hisobining schyotlari va ikkiyoqlama yozuv
M6	Mahsulot (ish, xizmat)lar tannarxini kalkulyatsiyalash
M7	Buxgalteriya hisobining registrlari va shakllari
M8	Buxgalteriya (moliyaviy) hisoboti

Mashg‘ulotlar shakli: amaliy mashg‘ulotlar (A)

A1	Buxgalteriya hisobi va hisobotini tashkil etish
A2	Xo‘jalik hisobining mohiyati va ahamiyati
A3	Buxgalteriya hisobiga kirish fanining umumiy tavsifi
A4	Buxgalteriya hisobiga kirish fanining predmeti va obyektlari
A5	Buxgalteriya hisobiga kirish fanining predmeti va obyektlari
A6	Buxgalteriya hisobi metodining elementlari
A7	Buxgalteriya balansi, uning tuzilishi va undagi o‘zgarishlar
A8	Buxgalteriya balansi, uning tuzilishi va undagi o‘zgarishlar
A9	Buxgalteriya balansi, uning tuzilishi va undagi o‘zgarishlar

A10	Buxgalteriya hisobining schyotlari va ikkiyoqlama yozuv
A11	Buxgalteriya hisobining schyotlari va ikkiyoqlama yozuv
A12	Buxgalteriya hisobi schyotlarining turkumlanishi va schyotlar rejasi
A13	Xo'jalik operatsiyalarini hujjatlashtirish
A14	Buxgalteriya hisobida aktivlar va majburiyatlarni inventarizatsiya qilish
A15	Buxgalteriya hisobida aktivlar va majburiyatlarni baholash
A16	Mahsulot (ish, xizmat)lar tannarxini kalkulyatsiyalash
A17	Mahsulot (ish, xizmat)lar tannarxini kalkulyatsiyalash
A18	Biznes jarayonlari hisobi tamoyillari
A19	Buxgalteriya hisobining registrlari va shakllari
A20	Buxgalteriya (moliyaviy) hisoboti

	Mustaqil ta'lim (MT)	
1.	Buxgalteriya hisobi va hisobotini tashkil etish	8
2.	Buxgalteriya hisobiga kirish fanining predmeti va obyektlari	8
3.	Buxgalteriya hisobiga kirish fanining predmeti va obyektlari	8
4.	Xo'jalik jarayonlarining mohiyati, hisobining vazifalari	8
5.	Buxgalteriya hisobining metodining elementlari	8
6.	Buxgalteriya balansining mazmuni va tuzilishi	8
7.	Buxgalteriya balansining mazmuni va tuzilishi	8
8.	Buxgalteriya hisobi schyotlarining mazmuni, tuzilishi va tarkibi	8
9.	Buxgalteriya hisobi schyotlarining mazmuni, tuzilishi va tarkibi	8
10.	Xo'jalik operatsiyalarini schyotlarda ikki yoqlama aks ettirish	8
11.	Buxgalteriya hisobi schyotlarining turkumlanishining nazariy va amaliy ahamiyati	8
12.	Buxgalteriya hisobining schyotlar rejasi, uning tuzilishi, mohiyati va mazmuni	8
13.	Xo'jalik operatsiyalarini hujjatlashtirish	8
14.	Elektron hujjat, elektron raqamli imzo	8
15.	Inventarizatsiya – buxgalteriya hisobi metodining elementlaridan biri.	8
16.	Aktivlarni inventarizatsiya qilish, natijalarini rasmiylashtirish, hisob va hisobotda aks ettirish.	8
17.	Majburiyatlarni inventarizatsiya qilish, natijalarini rasmiylashtirish, hisob va hisobotda aks ettirish.	8
18.	Buxgalteriya hisobida aktivlarni baholash	8
19.	Buxgalteriya hisobida majburiyatlarni baholash	8
20.	Savdo korxonalarida tovarlarni baholash	8
21.	Kalkulyatsiyaning mohiyati, ahamiyati va turlari	8
22.	Xarajatlar hisobi va tannarx hisoblash usullari	8
23.	Xarajatlar hisobi va tannarx hisoblash usullari	8
24.	Ta'minot jarayoni va uni hisobga olish	8
25.	Ishlab chiqarish jarayoni va uni hisobga olish	8
26.	Ishlab chiqarish jarayoni va uni hisobga olish	8
27.	Realizatsiya jarayoni va uni hisobga olish	8
28.	Buxgalteriya hisobining registrlari	8
29.	Buxgalteriya hisobining shakllari va ularni yurtish printsiplari	8
30.	Buxgalterlik (moliyaviy) hisobot	8
31.	Buxgalterlik (moliyaviy) hisobot	8
32.	Konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobot	8
33.	O'zbekistonda buxgalteriya hisobini normativ-huquqiy tartibga solish tizimi va uning elementlari	8
34.	Korxonaning hisob siyosati	8
35.	Buxgalteriya hisobini xalqaro standartlarga muvofiq isloh qilish	8
36.	Turkiy xalqlar tarixida hisob va hisobotning ildizlari	8
37.	Zamonaviy buxgalteriya hisobining rivojlanish maktablari	8
38.	O'zbekistonda buxgalteriya hisobi milliy tizimining barpo bo'lishi va rivojlanishi	8
	Jami soat:	**304 soat**

	Asosiy adabiyotlar
1.	Xolbekov R. Buxgalteriya hisobiga kirish. Darslik. –T.: "Innovatsion rivojlanish matbaa nashriyot uyi", 2022
2.	Хашимов Б.А. Теория бухгалтерского учета. –Т.: "Иқтисодиёт", 2022
	Qo'shimcha adabiyotlar
1.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. "Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 52 bet.
2.	Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 36 bet.
3.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. –Toshkent: "O'zbekiston" nashriyoti, 2022.
4.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 28-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida davlat boshqaruvi tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5696 son Farmoni.
5.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 31-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida kadrlar tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi PQ-187-son qarori.
6.	O'zbekiston Respublikasining qonuni. Buxgalteriya hisobi to'g'risida (yangi tahrirda). O'RQ-404-son, 13.04.2016 y.
7.	Buxgalteriya hisobining milliy standartlari https://bhms.uz
8.	Do'smuratov R.D. Buxgalteriya hisobi nazariyasi. –T.: "Fan va texnologiya", 2020
9.	Кутер М.И. Введение в бухгалтерский учет: Учебник. – Краснодар: Просвещение-ЮГ, 2012
10.	Шеремет А.Д., Старовойтова Е.В. Бухгалтерский учет и анализ. Учебник.